

no 4686/186.

Budapešť, 14. VII. 1933.

Najväčší básnik mladej maďarskej generácie p. Lőrinc Szabó vyberá sa o prázdninách na cestu po Československu za účelom poznania pomerov a naviazania stykov s čsl. literárnymi kruhmi.

Podpísaný tlačový referent čsl. vyslanectva v Budapešti prosí u tejto príležitosti všetky čsl. kompetentné kruhy, aby p. Szabó-vovi v jeho snahách boli v rámci možnosti na pomoci a aby mu jeho prácu uľahčili radou a všetkou morálnou podporou.

A. J. J. J.

Shvara ivai

МАГНИТ
ПРОМЫСЛЕНАЯ
КОМПАНИЯ

Вот и закончилась наша работа.
Вот и закончилась наша работа.
Вот и закончилась наша работа.
Вот и закончилась наша работа.
Вот и закончилась наша работа.
Вот и закончилась наша работа.
Вот и закончилась наша работа.
Вот и закончилась наша работа.
Вот и закончилась наша работа.
Вот и закончилась наша работа.

no 4686/187.

Štubnianske Teplice, 1933. VIII. 6.

Kedves jó Barátom!

Roppantul sajnálom, hogy itt nem találkoztunk, de nem is sejtettem, hogy erre fogsz utazni, hisz a terv más-ként szólt! Még ha legalább előre értesítettél volna! Nem is tudom kimondani, mennyire örültem volna, ha itt együtt töltöt-tünk volna egy pár napot. Juj, de bosszant a dolog! Annál in-kább megörültem kedves soraidnak, amelyeket itt hagytál. Hidd el, bennem is ugyanaz az őszinte, odaadó és mélységes barátság él, amelyet a Te kedves soraidból olvastam. Nagyon boldog vagyok, hogy Téged boldognak látlak s hogy Neked olv nagy örömet szerez-hettem!

A táviratot is megkaptam s - ma vasárnap lévén - holnap reggel azonnal táviratilag intézkedem, hogy minden rendben leh-gyen. Prágában Halas címét tudod. Rajta kívül Palkovič szer-kesztő kollegém áll rendelkezésedre, ámbár nem tudom, mikor mégv oda. Palkovič ugyanis aug. 13.-án velem együtt Nitrán lesz a Pribina ünnepen. Magyarázként megjegyzem, hogy aug. 13-15. Nitrán nagy országos ünnep lesz. Most van 1100 éve annak, hogy Pribina, szlovák fejedelem Nitrán felállította 833-ban az első keresztény templomot, vagvis kb. 60 évvel a magyarok bejövetele előtt.

Prágában van még - a Mazáč féle könyvkiadónál alkalmazva - Jan Smrek, fiatal tehetséges szlovák költő, szerepelni fog a budapesti anthologiában is, azt hiszem 3 verssel. Őt is keres-heted az adott címen telefonon; ha találkoztok, üdvözöld nevemben. Irtam Palkovičnak, hogy gondoskodjék róla, hogy prágai tartóz-kodásodról gondoskodjék. Címe: Dejvice, Velfkíkova 4. P. jól be-szél magyarul, Smrek is. Palkovičot különben megtalálhatod, illet-

ve a legkönnyebben érkeződhetel utána a külügymin. sajtóosztá-
lvában, ez a Dejvice városrészben van, 7 sz. villamos visz oda.

Remélem, az Óriáshegységben jól érzed magad, s hogy ott
is olyan nagyszerű idő van, mint itten.

Kivánom a legjobb, legszebb, legboldogabb pihenést és
üdülést s maradtam igaz baráti kézzszorítással

J. J. J.

MAGYAR
KÖZTUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

no 4686/187.

Pán

S z a b ó L ő r i n c.
redaktor.

Janské Lázně /Krkonos

Boudy na Černé pasece.

ab: Ant. Straka, Plubnianske Teplice.

1733 Aug. 8

MAGY.
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

no. 4686/1887.

Prága, ápr. 14.

Kedves Barádom!

Talán emlékszel még a
csakirokák vers-anthológiára, amelybe
Hala verseit fordítottad. Most sajtó
alatt van Pesten. Káldor adja ki, aki
előzőkorind Jankóval dolgozik. Már
átérttem a korrekturát. A könyv na-
gyon szép lesz. Az anthológia újól
jóbarádom Nádasz László (II. Király u. 82.
tel. 254-92) írásai. Most már csak a
alásné van hátra a Nádaszal együtt
az a névünk, hogy) ha Te volna
oly híves néhány sorral bevezetni
az anthológiát, ez nagyon szép vol-
na. Ére ezennel fel is kérélek,
de csak abban az esetben, ha er
nincsen ellenedre bármilyen okból.
Jószem a budapesti elmozdítást a
Kérélek, barátaink egyáltalán ne
feszélyezzen. Mindenesetre, ha megírnád

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

az előrelépés, igen nagy volna az örö-
möm. S ez talán nem is nehéz!
Jól tudod, hogy mennyire jelent meg
egy nagyon kedves csak Ady közve-
se (a magyar írók egyesülete adta ki!)
arcképe a nagy karó-jéle klovár
Ady közve jelent meg s még az-
előtt egy kisebb csak Ady (Küster
fordította), egyébként is voltunk a klov-
vár irodalmi lapok majd minden
száma hoz magyar versfordításokat.
S én itt folytatni fogom a Pesten
megkezdett munkát. Már le vagyok
hívve regényfordításokra, de nem fogom
elhanyagolni a Estőket sem! -
Munkáimmal nagyon megelégedtem, ha
fel tudom mutatni, hogy Pesten is
van érdekfűzés, komoly tevékenység,
közélet.

Az előrelépés dolgában keresni fog
maga Nádass is, aki kíváncsi gódrá-
ba, fogja Nádass munkáit az antk.
együtt anyagot.

És mi lesz nyáron? Először
lebeg az egyik bejelentésünk, mi-
kerint a szabadság egy részét a
gyűlt költemények valahol fognak a ke-
gyekben, nyugatomban, nyugatban,
teljesen, átadva magunkat a jöke-
vésnek! Én örülök neki, ha megva-
lósíthatóak abban a terjedelemben,
ahogy azt tervezettük.

Eszerintben nagyon nagy a
harcotlanságban s a talán bevétele-
ben. Nem éppén Kellene sorsolás!
De az ügyesnek is keresni kell emi.
Majd csak 1-2 hétet belül belekerül
valami rendes kerékpárosba.

kerékpárral indoztattak a
Magy. asszonyok Érseki úton lúdtör

J. L. K.

no 4686/188.

Mr.

Fabio Lorinc
kerh. úrad

Budapest.

VII. Ráthözi ut 54.

As Ent.

Satrabu

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

9. APR. 1930
KÖLDÖMÉNYEK CÍMEBŐL

KÖLDÖMÉNYEK CÍMEBŐL
TITKAT HASZSÁMOT
RDUK KI.

9. APR. 1930
BUDAPEST

4686/189.1.
Prága, máj. 16.

Kedves Barátom!

Bocsáss meg, hogy csak oly későn válaszolok, de leveledre kissé hosszabban, érdemlegesen akartam felelni s beszélnem kellett a dolgokról, no meg idő is kellett hozzá, hogy nyugodtan írhassek. Nagyon köszönöm komoly és tárgyilagos figyelmedet, mellyel a versekkel sok egyéb elfoglaltságod mellett foglalkoztál. Ami a lényegét illeti, itt néhány dologra kell rámutatnom. Először itt nagy, elvi eltérést látok a te és az itteni költők nézetei között. Közöltem ve-lük leveled tartalmát, azt mondták, hogy ez a te tiszteletreméltó egyéni nézeted és felfogásod, az övék más. Igéred, hogy a versekkel ebből a szempontból foglalkozni fogsz; kíváncsian várjuk cikkedet és tanulmányodat. Az anthologia cseh részének az anyagát helyeslik és nem kívánnak változtatást, ami annál kevésbé lehetséges már, amennyiben az anyag ki van szedve s a kiadótól nem lehet várni, hogy vállaljon újabb kiadásokat. A cseh verseket az itteni fiatal cseh költők válogatták össze és küldték el nekem. Sok verset küldtek. Mindegyik-ből készítettem nyers fordítást s nálam a péntekestéken mind sorra vettük a jelenlevő fiatal magyar költőkkel s kiválogatták nekem azokat a verseket, amelyek az anthológiába kerültek. Ezt a válogatást itten jóváhagyták, történt ez 1934e-ben. A fordítást felosztották. Jelen voltál már te is. Nehéz dolog volt, tudom. Látom a hiányokat. De általában a fordítások jók, sok közülük egyenesen nagyszerű! Nálunk megjelent eddig könyvalakban három Ady kötet, kettő cseh, egy szlovák fordításban. A mi anthológiánk fordításai összehasonlíthatatlanul jobbak! Ami a cseh részt illeti. A szlovák anyagról meg kell jegyezmem, hogy általában a mi költőink jóval gyengébbek, mint a fejlettebb csehek. Én annak idején megkértem Lukáčot, szerezzen nekem szlovák anyagot az anthológiához. Azt hittem, hogy onnan is szöveget fogok kapni s az is Pesten kerül fordításra. Lukáč Darvas^é ajánlotta s kaptam is már kiválasztott fordításokat Darvastól.

Kérem
fordításait

* A versek eredetijét nem kaptam meg, úgyhogy a fordításokat, mint olyanokat nem ítélném meg,*) de péntek esti kritikáim így is ugyanazt mondták, mint Te: Gyengék! Erre megkértem Darvast, küldje el az összes fordításait, melyeket meg is kaptam. Most nagyobb volt a választék; # egy pesti költő barátom vette a fáradságot, végigböngészte s kiválogatta a viszonylag sikerülteket. Ezek kerültek az anthológiába. Közben megismerkedtem Vozáryval, aki szintén sokat fordított szlovák költőkből. Ismételten ^{tőle is} kértem fordításokat, hogy belevegyem az anthológiába. Csak ígéreteket kaptam, fordítást egyet sem. Vozáry nem régen jelentette meg Halas: Anyókák c. versének fordítását, összehasonlítottam az eredetivel s felületesnek találtam. Evvel rámutattam a szlovák rész kevésbé sikerült voltánakra. Ellenben ugyanaz a Darvas, azt hiszem két évvel ezelőtt kiadott egy külön szlovák anthológiát: Hegyország hangja címen. Nagy volt a keletje az akkori pesti könyvnapon, a sajtó nagyon szépen írt róla. Talán csak nem lesz ugyanaz a sajtó következetlen. Megjegyzem, Darvas János barátom a Prágai Magyar Hírlap szerkesztője. A hiányok ellenére is a könyv jó. Első lépést jelent s ez is valami. Sok idealizmussal, lelkesedéssel, egyszerűséggel csináltuk. Ugyanúgy lelkesednek itteni barátaim is az ügyért. Amikor itt bemutattam a korekturát, nagyon szívesen önként felajánlották szolgálataikat és együttműködésüket, hogy itt is lefordítsanak és kiadnak egy magyar versanthológiát. Ne felejtsük el, hogy Elpl Adyfordításait is egyesület adta ki, a morva írók köre. Már meg is bíztam Nádass barátomat, állíttasson össze nekem Pesten egy nagyon rendez magyar anthologia anyagot, hogy nekifoghassunk lassan a fordításoknak. Adyval és kortársaival kezdeném s folytatnám a legifjabbakig, mindent, ami tényleges érték, tekintet nélkül, vajjon az illető jobb, vagy baloldali, klasszicista, szurrealista, dekadens, vagy bármi más. Kértem vagy 120 - 150 verset, melyeket az itteni költőkkel megbeszelném s a kiválogatottakat lefordítanók, együtt, akár annak idején Pesten dolgoztam veletek.

*) Halas: Anyókák c. versének fordítását is megkértem, de nem kaptam meg.

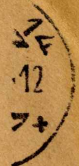
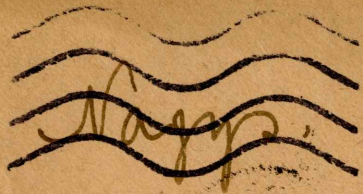
4686/187. II.

Most küldtem el Pestre az anthologia második korekturáját, azt hiszem rövidesen meg fog jelenni. Az elején csak annyi lesz - hogy legyen, aki felel érte, - ~~hogy~~ az anthológiát magyar és csehszlovák költőbarátaimmal együtt - kiknek ezúttal is hálás köszönetet mondok - összeállítottam és sajtó alá rendeztem. Üssön érte, aki akar! Nem bánom! S tovább dolgozom, ahogy eddig dolgoztam. Ha más valaki csinálja, jobban, szebben, tehetségesebben, félreállok s tapsolok neki! Ez a munka nem a szakmám, nem vagyok költő, de nagyon megszerettem! Szeretettel csináltam, szívvel, örömmel. Éreztem, hogy meg kell kezdeni. Nem cikkezni, szónokolni, ankétezni a kulturális közeledésről, de csinálni! Tőlem is sokan kértek nyilatkozatokat a kulturközeledésről, sorra utasítottam vissza. Az én nyilatkozataim ezek: a versek, a Dásenka, a most megjelenő Suhaj, Heltai és Molnár darabjainak cseh fordításai, most fordítottam le Móricz Zsigmond „Barbárjait”, ennél szebb novellát életemben nem olvastam!!! Neked is küldök egy Hora verset, a legújabb kötetéből való. Nagyon szép! S tovább fordítok, csehről ^{magyarra is!} magyarra és vissza. Mindkét kultúra propagandistája vagyok, amolyan összekötő kapocs. A Te Halas fordításaid nagyon tetszenek nekem s nagyon tetszettek mindenkinek, kivétel nélkül, akik olvasták. Ez olyan consensus, amely előtt kapitulálnod kell Neked is! Az anthologia most már azt hiszem napokon belül kijön a piacra, mint Renaissance kiadás, Budapest. S én máris dolgozom tovább: az egyik itteni cég érdeklődik Babiet: ^{ts} Gólyakalifája iránt. Készítem egyelőre a szinopszist. A pesti írókat és kiadókat meg kellene ~~é~~ bökni, csináljanak maguk idegennyelvű ^{szinopsz} szinopsziseket propagandacélokra a fordítások iránt érdeklődők számára. Majd csak rájönnek erre maguk is és evvel nagyon megkönnyítik a kulturális propagandát.

Igaz baráti szeretettel üdvözöllek, köszönöm sok - sok jóindulatodat, mely legutóbbi leveledet is átjárja. Ha akad valami érdekes dolog, értesítelek! Édestieidnek is sok üdvözetem küldöm

J. K.

no 4686/189.

Ubró Lőrinc
kereskedő úrnak

Budapest. VIII
Rákóczi u. 54.
"az Est."

YEK CIMÉB.
ZSÁMOT
K KI.

BUDAPEST
338 MAJ. 10
741

KÜLDEMÉNYEK CIMÉBEN
- UTCÁT HÁZSZÁMOT -
IRJUK KI.

BUDAPEST
936 APR. 19
741

KÜLDEMÉNYEK CIMÉBEN
- UTCÁT HÁZSZÁMOT -
IRJUK KI.

BUDAPEST
936-MAJ. 10 15

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIÁ
KÖNYVTÁRA

Josef Hora:

Ének az angyalokhoz.

Millió csecsemő lélekkik
az élet felé a boltozatok setétjében,
Millió Mária alszik csöndben
a kínos szenvedés után,
millió angyal néz magasságiból
a képkereteknek a templomok homályában.

Ti imára való szép szeretetek,
ti hiu álmok ^{hiu} ~~szép~~ szeretetei,
falatok mögött halad a virradat
ködön át a szürke napokba,
mialatt hálaénekek hangja
zuhan a feneketlen mélybe.

Angyalok a templomok oltárain,
melyek hűsítették térdeinket,
kik mosolyogtak a keretekből,
mint a mély kárhozatból,
ti, kik körül az aranyat mint a szalmát
felégette a viaszgyertya,

angyalok az oszlopokon, oly egyedül,
kém kő-áhitatotokban,
vihar dühöng a tetők fölött -
és ki közületek gondol a világra,
a kegyet, mely a lámpák alatt alszik,
ki tárja az uccák fölét?

Emeljétek szárnyatokat, kerubimok~~x~~
 és szundikáló angyalok!
 Ti, leány-angyalok, kiket beárnyékoz
 a félhold csillaggal a homlokon,
 ti szeráfok, kik gyengéd derében
 az áhítatnak remegtek!

Hagyjátok el oltárait és templomait
 évezredes sóhajaitoknak,
 hagyjátok el a szépséget, fényt, mely kicsalja
 az örökkévalóság ~~fényét~~ a hívők lelkéből,
 hagyjátok el azokat s jertek velünk
 az élet napján, mely sárból emelkedett.

Fővárgását

É mindegyiketek vegyen egy lelket
 szeretetteljes karjaiba
 s mindnyájan adjátok, hadd sejtse
 férfi, asszony, gyermek, hogy ^{most} beléjük lehelt
 a világ megkegyelmesült sivárságán
 az angyali szárnyak érintése.

Azoknak a pincékben s azoknak az uccán,
 azoknak a gonosz gondolatok lebujában
 siessetek, kerubok, megmondani,
 hogy nincsenek egyedül, átfogó lendületében
 az ezernyi nyomornak sietünk arca elé
 az Istennek, ki szenvedni hagyott minket

csupán a testvéri szívek megremegéséért,
 melyek jönnek, kitérjék űlüket,
 csak az álmodozó kísértésért,
 csak az édes bukásért a fűbe,
 melyből, mint álomból a harangok zúgása,
 meggyógyít minket csókotok.

Igy felébredve évszázados
 fásultságából hazátoknak,
 űljetek a dologtalanokhoz,
 kiket ~~nek~~ űl az óra hossza,
 a kétségbeesett ^{iszkosokhoz} ~~nézésekhez~~, kiket gyúr
 a pohár feneke, a pillanat röpte, (tovatúnése)

a nőkhöz, kik ujjaik közt törték
 pillanatok morzsáivá szerelmük idejét
 s a férfiakhoz, kik felszedték
 a sárból, mint a kimorzsolt kalászt.
 Ti fényes lelkek, kik bennünk aludtak,
~~nyx~~ egyesítsetek minket, szétszórtakat. (szétszórtakal)

Álmokból/szűtt angyalok,
 ti patával taposott rétek,
 ti virágai a mocsaraknak, melyekben habzik
 a gyilkosság, harag, csak a szeretet nem,
 ti szentek bennünk s bennünk megalázva,
 intsetek, lebbenjen el a sötétség.

Leheljetez a kézre, mely tartja
reszkető tenyerében a gépfegyvert
- könyörrel, mint a tél lehel
a nedves, mérges virágra -
s égessétek el a máglyákat, melyekről dörög
csendes tetőkre a viharzó világ.

(irgalmasan)
(nyirkos)

S végül, amikor hullámzó
lehelletetek mindnyájunk szívébe lép,
majd ha rózsák futnak föl falaira
a napoknak, melyek a magasságok felé törnek,
hajoljatok le, ti angyali nők
hozzám is és én megsúgom

nektek kérésemet: Hullámozzatok szét engem,
mint szárnyatokat a nap tengere /nap itt Tag/
tegyetok meg engem szeretetetek hangjává,
mely érhangú, feneketlen,
eme földnek lakójává,
mely dele felé növekszik.

.X.

Vers+ jambus.

Rím: páros /a-b-a-b-a-b/

Szótagszám szabályos+ á 9-8-9-8-9-8 .

1936
no 4686/191.

Prága, jun. 24.

Kedves Lóri!

Szeretettel üdvözöllek a mai, csehslovák-magyar rádióest után. Kép volt nagyon — az antológia megjelenésének alkalmasított rendeltűl. A csehslovák Estől nevében Horváth üdvözölte az antológiát, majd én tartottam róla magyar nyelvű előadást, és benne Palotai Ersei és hazájáról kavaltat a versből. Az itteni sajtó szeretettel

MAGYAR
HUNGÁRIKUS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

ndvözli az anatólógus
s a mai rádiócsel is!
kép, velt, utas velt —
boldog vagyok nagyon s
tudom, hogy boldogságom
nagy részét képezik Estim-
helem, jóbarátaimnak s
fordító - társaimnak! Én is
első megemlékezésem felé-
tek írtam! S most segít-
setek, hogy megismerhes-
sék itt is a cseh - fordí-
tóni magyar anatólogiát.
Nagyon szeretném, ha öre-
völegesen átörökíteném a meg-
felelt anyagot!

Annak idején benyújt-
tam róla, hogy idejénél
- cseleg jünétek - hogy
itt együtt töltöszünk egy
nehány boldog napot. Alán-
atd még? Iha igen, így,
hogy gondoskodhassam je-
gyerint s megfektés pro-
gramját!

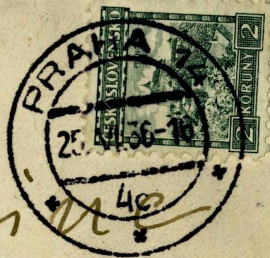
Vátnatlan barátsággal
és szeretettel ndvözittel
— és várlak!

Jóraha.

no 4686/191.

Nagy.

Ladó Lőrinc
úrnak

Budapest.

VIII. Rákosri n. 54.
, az Est.

938 JUN 26 14
K

OLDEN... CIMEBEN
UTCAI HAZSZANDT
Irodv. KI.

938 JUN 26 14
BU

OLDEN... CIMEBEN
UTCAI HAZSZANDT
Irodv. KI.

BUDAPEST
938 JUN 26 14
K

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

ad Ms 4686/191.

1956 III. 13

LEVÉL JAVORINÁRÓL

Javorinán, a lomnici csúcs tövében a Hohenlohe hercegek egykori vadászkastélyában, a Magas-Tátrának ezen a szóval le nem festhető, tollal le nem írható szépségű vidékén két napig pihent a magyar parlamenti küldöttség. Hóviharban jöttünk ideig. Nemcsak azért volt szép ez az út, mert Szlovákia legszebb tájai fogadtak bennünket, legszebb köntösükben — fenyvesekkel díszített hópalástban — minden útforduló után új, meg új szépségeket ajándékozva a külföldi vendégeknek. Más adta a szlovákiai utazás igazi szépségét.

Zsolnától 10 kilométernyire a Vág felé siető Kysuca folyócska partján, a Vtereny nevű hegy lábánál valaha egy szegény, elmaradott kis falu tengődött. A falu most is itt van, neve: Kysucké Nové Mesto. Át is haladtunk rajta, s aztán befordultunk egy gyárkapun. Előttünk a Vtereny, a hegy mögött egy másik csúcs, a Banya. S a két hegy lábánál, ameddig szemünkkel láttunk, hatalmas modern épületek, üvegtetős üzemsarnokok, több emeletes lakóházak. Ez is Kysucké, csak hogy egy másik falu. Nem is falu már, hanem város, a hajdani elmaradott, szegény és „sötét” Szlovákia egyik új, nagyipari települése. A népi hatalom éveiben épült, éppúgy, mint a zsolnai terület 22 új gyára és üzeme. Ez itt golyóscsapágygyár.

Hogy honnan szerezték azt a rengeteg magyar zászlócskát, amely az üzem minden ablakában, minden gép mellett a csehszlovák nemzeti színekkel testvéri egyetértésben üdvözlök a küldöttségeket — nem tudjuk. De azt tudjuk, hogy testvér testvért üdvözölt. Négy fiatal lány a CSSM (Csehszlovák Ifjúsági Szövetség) formaruhájában virágot nyújtott át Rónai Sándor elvtársnak, a küldöttség vezetőjének. Amikor az üzem épületeiben járunk, az üzemi hangosbeszélő a galántai táncokat közvetíti. A szlovák nemzeti tanács alelnöke, Dénes Ferenc elvtárs, magyarul fejezi be üdvözlő szavait. Szobek András miniszter elvtárs szlovák nyelven fejezi be pohárköszöntőjét, s a gépek-nél dolgozó lányok így üdvözölnek minket: „Cseszty Práci.” A munka és testvéri barátság meghitt nemzetközi ünnepe volt ez a találkozás. Ezért volt végig felejthetetlen az útunk Szlovákián keresztül.

Most itt vagyunk Javorinán, a főhercegek egykori vadászkastélyában. A falakon száz meg száz vadásztrófea, szarvasagancs, zergeszarv, vad-disznófej, bölényfej, kitömött barnamedve, fajdkakások, kőszáli sasok — a hajdani királyi főúri vadaskertnek, a Magas-Tátrának ritka kincsei.

Fejem fölött a falon egy sokágú szarvasagancs, előttem az asztalon a „Fáklya”, a CSEMADOK (Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kultúregyesülete) folyóiratának legfrissebb száma. A pihenés csendes órái ezek, olvasással töltjük. A cikkekből, amelyek a szlovákiai magyarság kulturális életéről szólnak, hírekben megfogalmazható értesítéseket is szerezhethet az ember. Losoncra, Zsiska vezér hajdani városáról, a város múltjáról szóló cikkben azt is olvashatjuk, hogy a CSEMADOK helyi csoportja magyar színdarabot tanul. Egy másik tanulmány arról számol be, hogy egy szépségi városkában egy magyar kutató ritka, nagyon becses kultúrtörténeti emlékre, egy régi magyar könyvre bukkant. Nyomatott 1584-ben. Szerzője az a Bornemissza Péter, akinek „Elektra” fordításában Móríc Zsigmond — amint az irodalmi tanulmányok című kötetében olvasható — oly nagy örömmel vélte megtalálni a népi stílus és magyaros hangvétel első irodalmi jelentkezését. Van itt egy cikk a zenei előadások problémáiról. Ebből többek közt arról értesülnek az olvasók, hogy Szepiben kétnapos forró sikerű kultúr-szemlén mérték össze tudásukat, fel-

készültségüket a magyar táncsoprotok, énekkarok, színjátszók.

Hegyek és völgyek, havasi legelők és zúgó patakok, selymes rétek és kincses városok — ez Szlovákia. Ezer év óta élnek itt egymás mellett a különböző nyelvű népek. Küzdöttek egymás mellett és bizony egymás ellen is — attól függően, hogy mennyire tudták felismerni közös érdekeiket. A folyóirat, amelyet itt Javorinán olvassatunk, felillant egy-egy fejezetet ebből az ezeréves közös múltból. Zsiska vezértől Anton Strakáig terjed a lista. Anton Straka a harmincas években Budapesten a csehszlovák követség sajtóattaséja volt. Magyarországon nagyon keveset tudnak róla és munkásságáról. Pedig az ő budapesti Amerikai úti lakásán minden pénteken összegyűltek a haladó magyar írók, József Attila volt ott a leggyakoribb vendég. A házigazda magyar költők verseit fordította cseh nyelvre, a cseh és szlovák költőket magyarra, keresvén a népek közeledésének testvéri útjait. 1939-ben, amikor a Horthy-fasizmus Kassán, Straka szülővárosában halálra kereste a csehszlovák és a magyar népek igaz barátait, ő Ady versét, a *Magyar jakobinus dalát* fordította cseh nyelvre. Akkor, 1939 áprilisában tombolt a fasizmus, a magyar és csehszlovák népekre a háború és idegen elnyomás kegyetlen árnyéka borult, de ő azt írta magyar barátjának, Szabó Lőrincnek: „... a mai hebehuítja áprilisi világban is szentül hiszek a népek tavaszában... s látom, vagyunk itt jónéhányan, akik ugyanígy gondolkodnak, éreznek, dolgoznak állandóan. S addig nincs baj”. Ő így érezte — pedig nagyon nagy volt a baj, országosan is, egyénekre nézve is. A náci csizma mindkét országon végigtaposott. Anton Straka Vroclav mellett egy náci haláltáborban végezte életét. Ha azt írta az idézett levelében: „Hiszek a történelem fényes elégtételében” — ez az elégtétel csak az ő halála után érkezett el.

Itt Javorinán, a pihenés csendes óráiban, olvasgatás közben sok mindegyre gondol az ember. Odakint puha hóvatta nyomja a föld felé a fenyőfák ágait, szakadatlanul esik, immár harmadik napja a hó. Ebben a puha csendben Jan Nerudának, a cseh nép legnagyobb költőjének versét olvasom. Ő fordította először cseh nyelvre Petőfi verseit, Vörösmarty Szózatát. 1871-ben Petőfi verseinek első cseh nyelvű kötetéhez előszót írt. Ebben így ír legnagyobb költőnkéről: „Nem tudom, az egész világirodalomnak melyik költője volna nekem kedvesebb Petőfinél, aki nem klasszikus, bizony nem az, hanem csak és kizá-

rólag Petőfi, tehát: a szerelem, a hazafiság és a szabadság legtüzeesebb dalnoka. Száz évvel ezelőtt, a negyvennyolcas szabadságharc bukása, a világi katasztrófa után megírta *Honvéd* című versét, melyben a magyar függetlenségi mozgalom és szabadságharc példáját állította hazája népei elé.

Ha igaz volt a költő szava: magyar és szláv bánat mindörökre egy bánat marad, azt is mondhatjuk: magyar és szláv öröm mindörökre egy örömmé válhat. Ezért az egy-örömről küzdött Kossuthal egy eszmét vallva *Ludovít Stúr*, a szlovák nemzeti mozgalom száz évvel ezelőtti szellemi vezére, ezért harcoltak azok a magyar vöröskatonák, akik 1919-ben Bártfáig vitték testvéri tankokon a Magyar Tanácsköztársaság felszabadító zászlait, s akikre Csehszlovákia népei testvéri, elvtársi harcosokként emlékeznek. Ezért a testvéri egy-örömről harcoltak és haltak meg azok a csehszlovák és magyar partizánok, akik a szlovákiai hegyekben egymásra találva együtt vérezték egymás szabadságáért. Mennyi vér, mennyi könny és mennyi üldöztetés, mennyi börtön — de Anton Straka jogosan bizakodott a népek tavaszában. Ott Kysuckében a golyóscsapágygyárban az üzemi étterem falán két hatalmas festmény látható egymás mellett. Az egyik a régi világ szlovák faluját ábrázolja, abból is egyetlen képet: három vándordrótos otthagyja a faluját, otthonát, otthagyja a Vtereny ismerős csúcsát, nekivág a világnak, hogy koldusokhoz illő bérért törött lábasokat, ócska edényeket foltozzon. A másik képen az új gyár üvegtetős magas épületei, az új falu világos, derűs lakóházai, ahol szlovák és magyar munkások együtt találtak munkát, emberséges, új szabad életet. Az újságban azt olvassuk: Komáromban szavalóversenyt rendeztek az iskolások. Petőfi, Arany, Vörösmarty és az új magyar költők legszebb versei hangzottak el.

Apró, egyszerű hírek ezek — többet is kellene mondani erről az országról, erről a vidékről. De most egyetlen újság lapjairól tallózunk, s így szerzünk híreket a kinn zajló életről. Csend van, pihentető és emlékeztetésre ösztökélő csend. Holnap újra útrakelünk, a magyar országgyűlés küldöttségének tagjai, a magyar nép követei folytatják útjukat Szlovákiában. Tovább ismerkedünk a szomszéd népek felszabadult életével. Addig is fogadják szívesen a pihenés rövidre ért órái alatt, röpében írt javorinai levelet.

Mocsár Gábor

Ms. 4686/192

Kedves Lóri,

melletteketten csatlolva a
prágai rádió magyar órájának a
lefolyását, mely Porosz és Bente-
cebáya történetét az elmúlt szer-
napján. Az anyagot - amely szintén
kultúr- és történelmi jelentőséggel is
van - természetesen mindig felhasz-
nálhatod. Szeretettel üdvözöllek.
Prága, 1936. XI. 26.

h. 4686/193.

Praha, XI. 23.

Kedves Barátom,

ritkán írtam, de annál gyakrabban emlegettünk téged különféle alkalmakkor, amelyekben nem volt hiány. Sok kedves ismerősöm látogatott meg Pestről, valamenynyien megemlítették téged. Jól esett hallanom hírt rólad. Nusi is emlegetett, amikor a nyáron fenn járt Szlovenszón.

A Szép Szóék utja nagyon szépen sikerült, minden várakozásomat messzire túlhaladta. Az érdeklődés és rokoszenv oly spontánul robbant ki, hogy mindenkit meglepett. Egész Csehszlovákia sajtójában egyetlen zavaró hang nem volt, annál több részletes ismertetés és szimpatikus cikk és hír. Várjuk a folytatást, várjuk a további hasonló ismertető utakat.

Egvelőre egy nagyon érdekes dologra kell a figyelmedet felhívnom: 1938 júniusában lesz Prágában a PEN-Club világkongresszus és nézetem szerint nagyon helyes és üdvös volna, ha ez alkalommal a kongresszusra felvonulna a legteljesebb számmal a fiatal magyar irodalom is, mégpedig úgy Magyarországból, mint Erdélyből.

A dolgot idejekorán meg kell fontolni s elő kell készíteni. Ez nagyon szép írói összejövétel lehetne, amelyen sok hasznos dolgot lehetne megvitatni. BeszéljeteK ti is otthon róla írói körökben s nagyon fog érdekelni a dolgok további fejlődése. Érdekes gondolat, kitűnő alkalom, beszéltem róla Szép Szóékkal is és az itteni magyar írókkal, akik mindenben helyeslik a gondolatot, s minden támogatást megígérték az itteni PEN-Clubnál.

Ez alkalommal talán téged is itt láthatnánk, aminek külön örülnék.

Mit írhatnék magamról? Dolgozom. Fordítok. A tetejébe betegeskedem, amitől már régebben elszoktam. Bujom a klinikákat a nyugtalankodó pancreasommal. A nyarat Szlovenszkón töltöttem, illetve töltötük. Otthon voltam az édesanyámnál, kószáltunk a hegyeken s meglátogattuk Tátralomnicon az első közép-európai nyári szabadegyetemet. Ez volt az első alkalom, hogy a kisantantállamok előadói mellett pesti előadó is szerepelt s a hallgatók sorában is jelen voltak a magyarországi és ausztriai hallgatók is.

Visszatérve a nyaralásról a Szép Szóék utja foglalta le a szabad időmet, amely ujabban a klinikák martaléka. - A fiuk nőnek, cserkészkednek, kettő középiskolás már. A harmadik amolyan házi játékszer. Az idő halad, öregszem lassan, csendesesen. Már megjelent az első csalhatatlan szimptóma: kétszer előfordult már, hogy a villamosban 20-22 éves hölgyek felálltak s át akarták nekem engedni az ülőhelyüket. Az első alkalommal kimondhatatlan zavarba jöttem, le szerettem volna ugrani a kocsiról, de lassan ezt is megszoktam már. Az itteni főiskolás diáklányok "bácsinak" szólítanak. Végeredményben ennek is egyszer be kell következnie.

A régi, változatlan szeretettel és őszinte barátsággal üdvözöllek. Majd ha ráérsz, értesíts pár sorban, hogy vagy s add át üdvözletemet a kedves szeretteidnek is.

Téli

no. 4686/193.

Nagys.

S z a b ó Lőrinc, szerkesztő

Jan

B u d a p e s t . VII.

Rákóczi út 54.

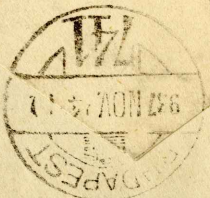
Az Est-lapok szerk.

HONGRIE.

POSTA
REPUBLICANĂ ROMÂNĂ
BUCUREȘTI

KÜLDÖMÉNYEK ÉRTÉKÉN
-UTCAT HÁZSÁMONTA-
IRUK KI

KÜLDÖMÉNYEK ÉRTÉKÉN
-UTCAT HÁZSÁMONTA-
IRUK KI

Prága, 1939. ápr. 25.

Kedves Lóri,

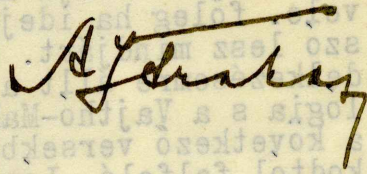
rég nem hallottam hírt Tőled, rólad, ergo magam jelentkezem. Avval a hírrel jövök, hogy régi adosságom törlesztése utban van. Dr. Hartl barátommal javában dolgozunk egy részletes csehnyelvu magyar anthológián Adyval kezdve s az Ady utáni koron végig haladva a mai nemzedékig. Az Ant. terjedelme sok mindentől függ, mi bőséges, alapos, tájékoztató munkát akarunk az itteni közönség kezébe adni. Sokan nézték át az eddigi munkát, csehek, magyarok, s úgy a válogatást, mint a fordítást nagyon jónak találták. Ami a válogatást illeti, itt Balassa és Komlos adták az első keretet, amely azután módosult és tágult s voltaképpen ma sincs még készen. Az itt következők alapján szeretném hallani a Te nézeteket is és esetleg más szakemberekét /Babits, Schöpflin/ talán te el tudod őket alkalomadtán érni. - A munka eddigi állapota ez: 1./ Adyból 40 vers van munkában, ezekből 10 már teljesen készen van, az Ant.-ba kb. 20 Ady vers fog belekerülni. 2./ Babits 12 verse van munkában, ebből 10 már készen van. 3./ Berdától 4 verset fordítottunk le. 4./ Győrytől 8 vers van készen. 5./ Illyéstől eddig egy versünk van készen. /Óda az aggán miniszterhez./ 6./ Jozsef Attilától 17 vers van munkában, eddig 9 van készen. 7./ Juhász Gyulától eddig egy versünk van készen /A tápai Krisztus./ 8./ Kassától 6 verset fordítottunk le, az Ant.-ba három fog belekerülni. 9./ Kosztolányitól készen van a Számadás szonettciklus, három szemelvény a Szegény kis gyermek panaszaiából, egy szemelvény a Bus férfi panaszaiából s a Halotti Beszéd. 10./ Mécs Lászlóbol két vers fog belekerülni, munkában vannak. 11. Szabo Lőrincből 14 vers van munkában, ezekre külön fogok visszatérni. 12. Szép Ernőnek eddig egy versén dolgozunk /Gyermekjáték./ 13./ Toth Arpádtól 14 versen dolgozunk, ezekből 7 készen van már. 14./ Vozárytól 8 vers van munkában, egy van készen. 15./ Erdélyitől 3 vers van munkában. Egyéb koltom eddig nincs, hiányzanak főleg az újak közül a beérkezettek, akiket semmiesetre sem akarok kihagyni! Külön fejezetet szánok a Népköltészetnek, ide szeretnék bevenni: a/ népdalszövegeket, eredeti, igazi népdalokat a nép szívével, lelkével telítve, b/ három magyar népballada-fordításom más készen van /Komuves Kelemen - Budai Ilona - Julia szép leány/, végül c/ ide akarok bevenni néhány autodidakta népköltőt, amolyan Sértő Kálmán-féléket, akitől három vers le van már fordítva, kettő bele is kerül a kötetbe, közöttük van a „Csibész-dal... Vagyis eddig /december óta/ 142 versen dolgozunk, ezekből 72 már teljesen készen van. Azt hiszem, elég szép eredmény. A kötet alkalmas időben kerül majd kiadásra, remélem, hogy őszre teljesen készen leszünk vele. főleg ha idejében megkapjuk a hiányzó anyagot, amiről szintén szó lesz mindjárt. Először is rólad essék a szó. A Te verseidből rendelkezésemre állt a Különbéke köteted, továbbá a Babits /Nyugat/anthologia s a Vajtho-Makkai anthologia. Ezekből nyers fordítást készítettem a következő versekből: Az idegen, Éjszaka, Dzsuang Dszi álma, A homlokvannak - továbbá munkában vannak eddig még ezek: Loci lázadása, A légy, Rádó, Vihar, Kaland, A vég, Semmiért egészen. A kötetbe feltétlenül belekerül négy Loci vers. Amint látod, teljesen nélkülözöm a Különbéke óta megírt verseidet, nagyon kérlek, válassz ki s küldj el belőlük néhányat, nehogy a gyűjtemény éppen nálad legyen suta. A válogatást s a nyers fordításokat illetőleg teljesen készen vannak? Ady, Toth, Jozsef, Babits, Mécs, Gyory, Vozary, Berda, Kassák, Kosztolányi, Sértő - a teljes fordítást illetőleg készen vannak: Gyory, Berda, Kassák, Sértő s a népballadák. A többi mind hiányos és kiegészítésre szorul. Rajtad kívül további jó versek kellene ezekből: Illyés, Juhász, Erdélyi, esetleg Szép Ernő s feltétlenül kellene versek a többi beérkezett új jó költő-

től /Horváth B., s a többiek/, az idősebbek közül is hiányzanak nagyon jó fejek, férfiak és nők s kellene nek más Sértő-féle jellegzetes népi fejek is. Nagyon kérlek Téged, rajtad keresztül a többi magyar író barátomat s a magyar költészet szakembereit, segítsetek, küldjétek továbbírást s bőséges anyagot, hogy a munka jó, sokoldalú és teljes legyen. Legyen magyar, fejezze ki a magyar életet, vágyakat, gondolkodást, hivatás-tudatot, szóval mindazt ami a magyar irodalomban jellegzetesen magyar. Azt hiszem, ezt kiérzem magam is a ti segítségetekkel; itteni barátaimmal meg, azt nézzük, mi az, ami az idegenek szemével nézve érdekes, elsorangu, informáló, időálló. Az eddigi anyagot látta György D. ittjártakor, nemrégén s nagyon jónak találta, szeretném, ha a további s a végleges válogatás is megállaná a sarat a legkomolyabb tárgyilagos és szakértő bírálók előtt is. Az eddigi anyagot már bemutattam az itteni költő barátainknak, J. Seifert már le is kanyarított belőlük egy egész oldalra valót a Národní Práce napilap május 6.-iki vasárnapi irodalmi melléklete számára, illusztrálva. Tegnap este Hora olvasta el az anyagot s nagyon megdicsérte. A fordítást /a magam nyers fordítása és irányítása alapján dr. Hartl barátom végzi, aki maga magyarul nem tud/ nagyon megdicsérték az eddigi ismerősei a munkának, főleg L. Novomeský kiváló szlovák költő s Vozáry Dezső - a két utóbbi bírálata nekem iránytadó azért, mert jól ismerik mindkét nyelvet. A kötet címül Adv valamelyik vers-címét választjuk majd, irodalmi előjárót Lukáč-ccsal szeretnék iratni, a végére dr. Hartl ír majd kísérő és magyarázó részt, mint fordító. Szeretném a kötetet az eddigi fordítások bibliográfiájával kiegészíteni. Tervek ezek - de a munka nagyobb része már készen van. Igen nagy promópre szolgál, hogy dr. Hartl barátom éppoly szeretettel dolgozik, mint jomagam, belevette magát egész szívével-lelkével a munkába s ki is kötötte már, hogy ha evvel készen leszünk, az Ember Tragédiájából csinálunk újabb, jobb fordítást, annál inkább, hogy az itteni színházaknál van iránta érdeklődés. De ez a jövő zenéje.

Ime a beszámoló. Amint látod, a mai bolondos és hebehurgya áprilisi világban és szentül hiszek a népek tavaszában s bolondos eszelősként tovább rajzolgom a magam cirkulusait. S látom, vagyunk itt jónéhányan, akik ugyanígy gondolkodnak, éreznek, dolgoznak állandóan. S addig nincs baj. Sohasem voltam olyan buszke rá, hogy ehhez a pompás nemzethez tartozom itten, mint éppen most! S hiszek a történelem fényes elégtételében!

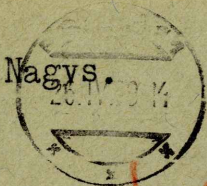
Igaz, bensőséges szeretettel üdvözöllek, kedves tieiddel szeretteddel együtt, udvozlom a többi ottani jobarátot, akikre állandó, változatlan szeretettel gondolok.

Kedves válaszodat várva maradtam őszinte baráti kézzszorítással

Címem? A.S. Praha, XVIII. Za Pohořelcem č. 14. I.p.

no. 4686/194.

1939 apr.

~~S z a b ó~~ Lőrinc,

író és lapszerkesztő

~~Sztraka~~

B u d a p e s t .

~~17~~

VII. Rákóczi út 54.

Az Est - lapok.

HONGRIE.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

INTERNATIONAL
POST
BUDAPEST
HUNGARY

MAGYAR No 4686/195

STUENI 1911

MAGYAR POSTA

LÁTOGASSUK

CSEHSZLOVÁKIÁT.

KARLŠTEJN VÁRA.

Praha — Pízeňi vonal.

Nagys.
Babó Lóránd

serb. úrnak

Budapest VIII.

Pálóczi u. 57.

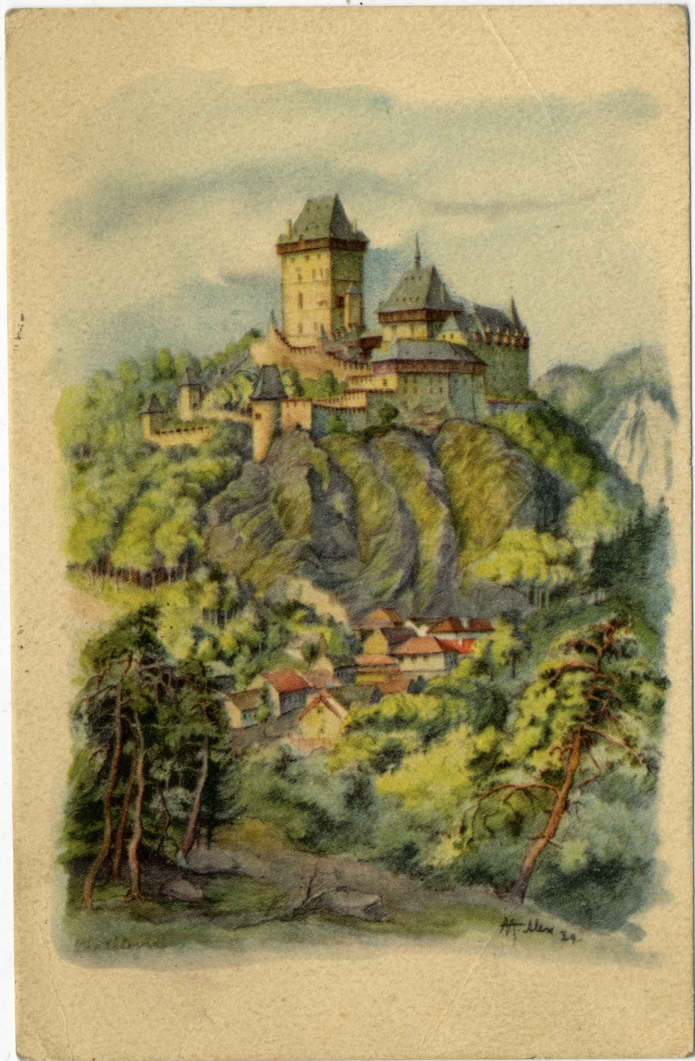
Ar. Erd.

187.

Égy sereggel üd-
vözöttél. Nagyszerűen
érezem magamál, so-
tal gondolatok Reid
s kértél ad át
üdvözlésemet se-
retteidnek is. Kiva-
nok keded is jól-
boldog napsgörögés napod,
barát! Kéznyomással

LEXA festőművész eredeti képe után.

H. Alex 39

no 4686 / 1986-

ANTON STRAKA
SECRÉTAIRE DE LA LÉGATION TCHÉCOSLOVAQUE
CHEF DU BUREAU DE LA PRESSE

Megjegyzem még azt is, hogy a "Politika" ugyan
az a néme magyar cikkél is hoz: Károly
cikkét a mai fiadalságról. Természetesen szlovák
fordításban. Tudommal ez az első eset, hogy a
magyar fiadalságról kár a szlovák közvélemény
előtt!! Ennek rendkívül örülök! Remélem,
hogy majd ha rá fog érní az Ön cikkét is
olvashatom valamelyik szlovák lapban ~~előtt~~
isovalmi vagy kulturális témáról. - ^{valamikor}

Igaz szeretettel üdvöztöm
a vizionáriáista!

Jóval

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA